

Mide Kanserli ve Duodenum Ülserli Hastalarda Hepatit-B Enfeksiyonu

Dr. Mehmet YÜCESOY , Dr. İbrahim KAHRAMAN ,
Dr. Ömer ÖZBAKIR, Dr. Mehmet DOĞANAY

Özet: Günümüzde Tüm GİS Tümörleri arasında gelişmiş ülkelerde kolon kanseri, ülkemizin de arasında yer aldığı gelişmekte olan ülkelerde ise mide kanseri ilk sırada bulunmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde Hepatit-B enfeksiyonunun sık görüldüğü de bilinen bir gerçektir.

Bu çalışmada duodenum ülseri ve mide kanseri bulunan hastalarda Hepatit B virüsüyle karşılaşma sıklığının tesbiti ve bu virüsün söz konusu hastalıkların gelişimindeki muhtemel rolünün tayini amaçlanmıştır.

Üst endoskopisinde duodenum ülseri saptanan 49, üst endoskopi ve biopsi sonucunda mide kanseri tanısı konan 28 ve üst endoskopisi normal bulunan 20 hastada Hepatit- B enfeksiyon göstergeleri aranmıştır. Duodenum ülserli hastaların 33'ünün (%67.3), mide kanserli hastaların 16'sının (% 51.6) ve üst endoskopisi normal bulunan hastaların 15'inin (% 75) Hepatit-B enfeksiyonu geçirdiği tesbit edilmiştir. Sonuçlar arasında istatistiksel olarak fark bulunmamaktadır.

Bu bulgular ülkemizde Hepatit-B prevalansının bilinenden daha yüksek olabileceği düşüncesini uyandırmış, peptik ülser ve mide kanseri etyopatogenizinde söz konusu virüsün rolü olamadığı kanısına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Hepatit- B virüsü, Mide kanseri, Duodenum ülseri

Summary: HEPATITIS B INFECTION PATIENS WITH GASTRIC CARCINOMA AND DUODENAL ULCER

Gastric carcinoma is the most common gastrointestinal malignancy in developing countries such as Türkiye, while carcinoma of colon takes its place in developed countries, It is another accepted fact that the prevalence of Hepatitis-B virus (HBV) infection is higher in developing countries.

This study aimed to detect the prevalence of HBV infection in patients with gastric carcinoma and duodenal ulcer. Another purpose of the study was to investigate the possible role of this virus in the development of these diseases.

One or more of HBV markers were positive in 33 (67.3 %) of 49 patients with endoscopically proven duodenal ulcer; 16 (51.6 %) of 31 patients with gastric carcinoma and 15 (75 %) of 20 endoscopically normal control subjects. There was no significant difference among these results.

Our findings suggested that the prevalence of HBV infection in Türkiye may be higher than assumed. There was no evidence for the role of this virus in the development of gastric carcinoma and duodenal ulcer.

Key words: Hepatit-B virus, Gastric carcinoma, Duodenal ulcer.

Tablo I. Hastaların Genel Özellikleri

	Peptik Ülser	Mide Kanseri	Kontrol
Hasta Sayısı		31	20
Ortalama Yaş (yıl)	37.9	57.2	40.9
Erkek (%)	71.5	64.5	35

Tablo I. Gruplarda HBV İle Karşılaşma Sıklığı

	Peptik Ülser	Mide Kanseri	Kontrol
HBV Enfeksiyonu Geçirenler (Toplam)	33 (% 67.4)	33 (% 67.4)	15 (% 75)
a. Taşıyıcı	7 (% 14.1)	7 (% 14.1)	4 (% 20)
b. İyileşmiş	26 (% 53.3)	26 (% 53.3)	11 (% 55)

Türkiye'de gastrointestinal sistem tümörleri, malign tümörler arasında sıklık bakımından solunum sistemi tümörlerinden sonra ikinci sırayı işgal etmektedir. Mide kanseri ise gastrointestinal sistemin en sık raslanan tümörü olup etyolojisinde birçok faktör suçlanmaktadır (1,2).

Toplum sağlığını ilgilendiren hastalıklar arasında ön sıralarda yer alan duodenum ülseri dünyanın her yerinde ve her ırkta oldukça yüksek oranlarda görülmektedir. Bazı enfeksiyon ajanları da dahil olmak üzere, çeşitli faktörlerin duodenum ülseri oluşmasında önemli rol oynadığı düşünülmektedir (3,4),

Ülkemizde önemli sağlık sorunlarından birisi de Hepati-B enfeksiyonudur. Çeşitli çalışlarda Türk halkında HBs antijeni görülme oranı % 1.7-23, Anti-HBs antikor müsbetliği ise % 20.6-% 49 olarak tesbit edilmiştir (5). Verilen bu rakamlarla ülkemiz; Hepatit-B enfeksiyonu yönünden, gelişmekte olan ülkelerle az gelişmiş ülkeler arasında yer almaktadır (6).

Bu çalışmada duodenum ülserle ve mide kanserli hastalarda Hepatit-B virüsü (HBV) ile

karşılaşma sıklığının tayini ve bu virüsün söz konusu hastalıkların oluşumundaki muhtemel rolünün tesbiti amaçlanmıştır.

HASTALAR ve METOD

Çalışma, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Gastroenteroloji Polikliniğine müracaat eden ve üst endoskopi uygulanan 100 hastada gerçekleştirilmiştir.

Endoskopik olarak duodenum ülseri saptanan 49 hasta duodenum ülseri grubunu, endoskopi ve biyopsi sonucunda mide kanseri tanısı konan 31 hasta mide kanseri grubunu ve endoskopisi normal bulunan 20 hasta ise kontrol grubunu oluşturmuştur.

Endoskopiden sonra hastaların serumlarında ELISA yöntemiyle HBs Ag, HBe Ag, Total Anti-HBc, IgM Anti-HBc, Anti-HBe ve Anti-HBs müsbetliği araştırılmış; sadece HBs antijeni müsbet olanlar taşıyıcı, HBs antijeni menfi olmasına karşılık antikordardan herhangi birisi müsbet olanlar ise Hepatit-B enfeksiyonu geçirmiş olarak kabul edilmiştir.

İstatistiksel karşılaştırma için Ki-kare yöntemi uygulanmıştır (7).

BULGULAR

HASTA gruplarının genel özellikleri Tablo I'de, HBV ile karşılaşma sıklıkları ise Tablo II'de görülmektedir.

Gruplar arasında HBV ile karşılaşma sıklığı yönünden anlamlı bir fark tesbit edilmemiştir.

TARTIŞMA

Mide kanseri ve duodenum ülseri oluşmasında rol oynayan faktörler henüz tam olarak aydınlanmamıştır. Etiyolojide aralarında bazı enfeksiyon ajanlarının da yer aldığı pek çok faktör suçlanmaktadır (2,4). Ülkemizde bu iki hastalıkla birlikte HBV enfeksiyonunun da yüksek oranlarda görüldüğü bilinen bir durumdur.

Sözkonusu hastalıkların oluşumunda HBV enfeksiyonunun bir rolü olabileceği düşüncesinden hareketle gerçekleştirilen bu çalışmada ; mide kanserli ve duodenum ülserli hastalardaki HBC ile karşılaşma sıklığının kontrol grubundan farklı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan literatür taramasında da (MEDLINE, 1969-1991) böyle bir ilişkinin varlığını gösteren yayına rastlanmamıştır. Bu bulgularla mide kanseri ve duodenum ülseri oluşumunda HBV'nün bir rolü olmadığı kanısına varılmıştır.

Çalışmamızda ilginç olan nokta, her üç grupta da HBs, antijeni taşıyıcılık sıklığının dah önce ülkemizde yapılan çalışmalarla uyumlu olmasına karşılık, gruplardaki HBV ile karşılaşma sıklığının bu çalışmalara (5) göre yüksek olarak bulunmasıdır. Bu durum özellikle petik ülser ve kontrol gruplarında bilirdir (Tablo II).

KAYNAKLAR

1. Yacesoy M. , Dönmez H.A. , Patıroğlu T. E. , Gönen Ö. : Kayseri ve Çevresinde Gastrointestinal Sistem Kanserlerinin Değerlendirilmesi ve Türkiye'nin Diğer Bölgeleri ile Karşılaştırılması. Türkiye Klinikleri Gastroenterohepatoloji Dergisi 1990; 1 : 93-98
2. Örmeci N. : Midenin Malign Tümörleri. Aktan H. (editör) ; Gastroenteroloji Fizyoloji, Semptomlar, Klinik. Makru Yayıncılık, Ankara, 1988; 103-110.
3. Özden A.: Peptik Ülser Hastalığı. Aktan H. (editör); Gastroenteroloji: Fizyoloji, Semptomlar, Klinik. Makru Yayıncılık, Ankara. 1988; 73-103.
4. Mac Donald W.C.: Cancer, Benign Tumors, Gastritis nad Other Gastric Disease. In: Isselbacher K.J., Adams R.D, Braunwald E., Petersdorf R.G., Wilson J.D. (editors); Harrison's Principles of Internal Medicine (10th edition). Mc Grw-Hill Book Co.; New York, 1983 0 1712-1720
5. Bodur S. : Ülkemizde Viral Hepatitlerin Durumu ve Bu Hastalıklar ile Savaşmada Karşılaşılan Güçlükler. Viral Hepatitle Savaşım Raporu. Ankara, 1991.
6. Zuckerman A.J.: Novel Hepatitis-B Vaccines. Journal of Infection 1986; 13 (Suppl. A) : 61-71.
7. Sumbuloğlu K.: Sağlık Bilimlerinde Araştırma Teknikleri ve İstatistik. Matış Yayınları, Ankara, 1978: 157-179.
8. Ökten A.: Akut Viral Hepatitin Serolojik Tanısı. Klinik Dergisi 1988; 1: 33-35.

Sözü edilen epidemiyolojik çalışmalarda sadece HBs antijeni ve Anti-HBs antikorı görülmü sıklıkları bildirilmektedir. Oysa, HBV enfeksiyonu geçiren şahısların % 5-15'inde Anti-HBs antikorı oluşmamaktadır (8). Bu nedenle yalnız HBs antijeni ve Anti-HBs antikorı tayin edilerek yapılan çalışmalar yanıltıcı sonuçlar verebilir. Bizim çalışmamızda HBV ile karşılaşma sıklığının diğer çalışmalara göre daha yüksek olmasında; sadece HBs antijeni ve Anti-HBs antikorunun değil, diğer HBV serolojik göstergelerinin de tayin edilmesinin rolü olabileceği düşünülmektedir.

Nedeni ne olursa olsun, ülkemizde HBC ile karşılaşma sıklığının bildirilen sonuçlardan daha yüksek olduğu izlenimi edinilmiştir. Bundan sonra yapılacak epidemiyolojik çalışmalarda HBs antijeni ve Anti-HBs antikorı yanında, diğer HBC serolojik göstergelerinin de aranması bu konunun aydınlatılmasına yardımcı olacaktır.